

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1037/2024
29.04.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Иване Рађеновић, председника већа, Владиславе Милићевић и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драган Васић, адвокат из ..., против туженог ЈКП „Београдски водовод и канализација“ са седиштем у Београду, чији је пуномоћник Свето Раковић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3620/23 од 21.12.2023. године, у седници одржаној 29.04.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија туженог, **ПРЕИНАЧУЈУ СЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 3620/23 од 21.12.2023. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 5534/2021 од 14.03.2023. године тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да су ништави и не производе правно дејство уговори о обављању привремених и повремених послова, закључени између тужиоца и туженог и то: уговор бр. 36229 од 29.05.2018. године, уговор бр. 60378 од 30.08.2018. године, уговор бр. 90512 од 20.12.2018. године, уговор бр. 23073 од 18.04.2019. године, уговор бр. 51885 од 26.08.2019. године, уговор бр. 82044 од 23.12.2019. године, уговор бр. 20843 од 24.04.2020. године, уговор бр. 23991 из 2020. године, уговор бр. 30595 од 25.06.2020. године, уговор бр. 37132 од 21.07.2020. године, уговор бр. 45130 од 25.08.2020. године, уговор бр. 52752 од 25.09.2020. године, уговор бр. 60339 од 27.10.2020. године, уговор бр. 3943 од 27.01.2021. године, уговор бр. 39096 од 25.06.2021. године и да се утврди је тужилац засновао радни однос на неодређено време код туженог ради обављања послова „...“ почев од 29.05.2018. године, уз обавезу туженог да то призна и трпи, те се одбија захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом накнади трошкове целог поступка у износу од 103.500,00 динара, у року од 15 дана од достављања преписа ове пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 5534/2021 од 14.03.2023. године, ставовима од првог до шеснаестог изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, утврђено је да су ништави и не производе правно дејство уговори о обављању привремених и повремених послова који су закључени између парничних странака у периоду од 29.05.2018. године до 25.06.2021. године и утврђено је да је тужилац засновао радни однос на неодређено време код туженог ради обављања послова „...“ почев од 29.05.2018. године, уз обавезивање туженог да то призна и трпи. Ставом седамнаестим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 739.500,00 динара са законском затезном каматом од наступања услова за извршење пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3620/23 од 21.12.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви тужиоца и туженог за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је у одговору (и допуни одговора) на ревизију предложио да се иста одбије као неоснована и тужени обавезе на накнаду трошкова поводом његовог састава.

Врховни суд је испитао добијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...18/20 и 10/23 – други закон) и нашао да је ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Нису основани наводи ревидента да је у другостепеном поступку учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, јер другостепени суд није погрешно применио одредбе чланова 8, 199. и 200. тог закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у периоду од 29.05.2018. године до 30.11.2021. године обављао рад код туженог на основу више сукцесивно закључених уговора о привременим и повременим пословима, при чему тужилац није имао прекиде у раду дуже од 30 дана. Иако су наведени уговори закључени ради обављања различитих послова, тужилац је током утуженог периода обављао искључиво послове радног места „...“, који су систематизовани Правилником о организацији и систематизацији послова код туженог и за које тужилац испуњава услове у погледу стручне спреме и радног искуства. Послови које је тужилац обављао у пуном радном времену били су идентични пословима које су обављали други запослени код туженог на истом радном месту. Радно ангажовање тужиоца престало је 30.11.2021. године, истеклом времена за које је био закључен последњи уговор о привременим и повременим пословима од 25.06.2021. године.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев, налазећи да су послови које је тужилац обављао били трајни,

континуирани и систематизовани, тако да његово радно ангажовање не може бити рад ван радног ван радног односа, због чега су оспорени уговори о привременим и повременим пословима симуловани (привидни) уговори у смислу члана 66. став 1. Закона о облигационим односима (ЗОО) и прикривају дисимуловани уговор о раду који важи јер су за његову правну ваљаност испуњени сви услови. Како је тужилац у периоду од 29.05.2018. године до 30.11.2021. године код туженог непрекидно обављао послове „...“, који послови код туженог нису повремени нити привремени, што потврђује рад тужиоца на овим пословима дуже од 120 дана, што је противно правилима из одредбе члана 197. Закона о раду, из тих разлога је, по становишту нижестепених судова, тужилац засновао радни однос на неодређено време од 29.05.2018. године. Ово правно становиште засновано је на одредби члана 32. став 2. Закона о раду, а тако заснован радни однос могао је престати само у случајевима утврђеним у Закону.

По оцени Врховног суда, основани су наводи ревидента да су нижестепени судови у овом спору погрешно применили материјално право.

Одредбом члана 32. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05...75/14) прописано је да се уговор о раду закључује пре ступања запосленог на рад, у писаном облику, а ставом 2. истог члана да ако послодавац са запосленим не закључи уговор о раду у складу са ставом 1. тог члана, сматра се да је запослени засновао радни однос на неодређено време даном ступања на рад.

Тужени је јавно предузеће, које по члану 2. став 1. тачка 5. Закона о буџетском систему („Службени гласник Републике Србије“, број 54/09 са каснијим изменама и допунама), спада у кориснике јавних средстава, због чега се у односу на њега примењују и одредбе тог закона. Законом о изменама и допунама тог закона („Службени гласник Републике Србије“, број 108/13) у члану 27е. додат је став 34. којим је прописано да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2015. године, изузев уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење министарства. Одредба члана 27е. став 34. наведеног закона новелирана је више пута тако да је забрана корисника јавних средстава да заснивају радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места постојала све до 31.12.2020. године.

Одредбом члана 105. истог закона прописано је да ако су одредбе других закона, односно прописа у супротности са тим законом, примењују се одредбе тог закона. Из наведене одредбе произлази да се одредбе Закона о буџетском систему, којима је прописана забрана заснивања радног односа са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места код корисника јавних средстава, у односу на одредбе Закона о раду налазе у односу посебног према општем закону и да се зато примењује правило да одредбе посебног закона дерогирају одредбе општег закона.

Следствено изложеном, у време када је започело радно ангажовање тужиоца по уговору о привременим и повременим пословима од 29.05.2018. године, одредбе посебног Закона о буџетском систему забрањивале су туженом да заснује радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места,

због чега је искључена могућност примене одредбе члана 32. став 2. Закона о раду о правној фикцији заснивања радног односа на неодређено време у случају када између запосленог и послодавца није закључен писани уговор о раду пре ступања запосленог на рад. Због тога је погрешан и закључак нижестепених судова да су оспорени уговори о привременим и повременим пословима симуловани (привидни) уговори који немају дејство међу уговорним странама (члан 66. став 1. ЗОО), већ да прикривају уговор о раду који важи јер су испуњени услови за његову правну ваљаност (члан 66. став 2. ЗОО), зато што би и уговор о раду закључен на неодређено време био ништав – закључен супротно принудним прописима о забрани запошљавања код корисника јавних средстава, прописаној посебним Законом о буџетском систему.

По оцени Врховног суда не може се прихватити ни становиште нижестепених судова да је тужени закључењем уговора о привременим и повременим пословима злоупотребио правни институт привремених и повремених послова из члана 197. Закона о раду са намером да избегне заснивање радног односа са тужиоцем. Потреба туженог за радном снагом и забрана новог запошљавања наметнула је потребу да се проблем недостатка запослених решава кроз рад ван радног односа, у складу са наведеном законском одредбом.

Постојање изузетка од забране новог запошљавања, предвиђено чланом 27е. ставовима 35. – 37. Закона о буџетском систему, по схватању ревизијског суда не утиче на другачију одлуку о изјављеној ревизији. Према тим одредбама, изузетно од става 34. тог члана, радни однос са новим лицима могао се засновати уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење министарства; укупан број запослених на одређено време због повећаног обима посла, лица ангажованих по уговору о делу, уговору о привременим и повременим пословима, преко омладинске и студентске задруге, и лица ангажованих по другим основима код корисника јавних средстава не може бити већи од 10% укупног броја запослених; изузетно од става 36. тог члана, број запослених на одређено време због повећаног обима посла, лица ангажованих по уговору о делу, уговора о привременим и повременим пословима, преко омладинске и студентске задруге и лица ангажованих по другим основима код корисника јавних средстава, може бити већи од 10% укупног броја запослених, уз сагласност тела Владе на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење министарства.

У конкретном случају, нема доказа да је туженом, на основу члана 27е. став 35. – 37. Закона о буџетском систему и члана 3. став 1. Уредбе о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава („Службени гласник Републике Србије“, број 113/13 са каснијим изменама и допунама) дата сагласност за запошљавање нових лица ради попуњавања упражњених и слободних радних места. Дате сагласности омогућавају туженом да запосли нова лица (на одређено време, због повећаног обима посла) уз услов да располаже потребним средствима, али га не обавезују да баш са тужиоцем заснује радни однос, јер је тужени послодавац слободан у избору са којим лицем по том основу ће засновати радни однос, што овде није био случај.

Тужилац се у одговору на ревизију неосновано позива на одредбу члана 27к. Закона о буџетском систему, унету новелама тог закона објављеним у „Службеном гласнику Републике Србије“, број 149/20. Означена одредба примењује се од

01.01.2021. године и регулише ограничење запошљавања код корисника јавних средстава и нема ретроактивно дејство. По схватању ревизијског суда, означена одредба не може се применити у овом спору, у којем тужилац тражи утврђење да је засновао радни однос на неодређено време од 29.05.2018. године, даном ступања на рад код туженог. У парничном поступку суд одлучује у границама захтева који су постављени у поступку (члан 3. став 1. ЗПП), а у време када је тужбеним захтевом тражено утврђење да је радни однос заснован важила је забрана запошљавања прописана чланом 27е. став 34. Закона о буџетском систему, док се одредба о ограничењу запошљавања из члана 27к. тог закона не може ретроактивно применити.

Из наведених разлога, по становишту Врховног суда, нису основани тужбени захтеви којима је тужилац тражио утврђење ништавости наведених уговора о привременим и повременим пословима и утврђење да је ступањем на рад засновао радни однос без закљученог уговора о раду.

Због тога је Врховни суд, применом одредбе члана 416. став 1. ЗПП, одлучио као у првом ставу изреке.

Тужени је у коначном исходу парнице успео у овом поступку, па му на основу чланова 153. став 1., 154. и 163. став 2. ЗПП припадају трошкови целог поступка према оствареном успеху у спору. Туженом су признати трошкови за састав од стране пуномоћника адвоката три образложеног поднеска по 16.500,00 динара, за приступ на три одржана рочишта по 18.000,00 динара, за састав жалбе и ревизије по 33.000,00 динара, одмерено према Тарифи о наградама и накнада трошкова за рад адвоката важећој у време предузимања ових парничних радњи.

Врховни суд је одбио захтев тужиоца за накнаду трошкова за састав одговора на ревизију, с обзиром да нису били нужни за вођење ове парнице, у смислу члана 154. став 1. ЗПП, због чега је у смислу одредбе члана 165. став 1. ЗПП одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа - судија
Ивана Рађеновић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић